

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 maja 1997 r.

w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zanieczyszczeń na morzu.

Na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki (Dz. U. Nr 47, poz. 243) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Rozporządzenie określa dla polskich obszarów morskich organizację i sposób zwalczania zanieczyszczeń na morzu oraz organy i jednostki organiza-

cyjne biorące udział w zwalczaniu tych zanieczyszczeń, w tym:

- 1) zadania organów administracji morskiej w zakresie zwalczania zanieczyszczeń na morzu,
- 2) zadania oraz organizację morskiej służby zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego, a także zasady jej współdziałania z innymi jednostkami organizacyjnymi,
- 3) obowiązki sprawcy zanieczyszczenia morza.

2. Postępowanie z bojowymi środkami chemicznymi zatopionymi w polskich obszarach morskich oraz sposób zwalczania zanieczyszczeń z tym związanych regulują odrębne przepisy.

§ 2. W każdym wypadku wystąpienia zagrożenia lub zanieczyszczenia morza jego sprawca lub jednostka, której powierzono zwalczanie zanieczyszczenia na morzu, są obowiązane podjąć natychmiastowe działania mające na celu:

- 1) zatrzymanie wypływu szkodliwej substancji lub ograniczenie jego wielkości oraz przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się zanieczyszczenia,
- 2) usunięcie zanieczyszczenia ze środowiska morskiego lub jego neutralizację, wydobycie paliwa lub innej substancji szkodliwej dla środowiska morskiego z wraku oraz odszukanie i wydobycie z morza niebezpiecznych substancji przewożonych w opakowaniach,
- 3) udokumentowanie przyczyn zanieczyszczenia, rozmiarów szkód oraz kosztów przeprowadzenia akcji usuwania zanieczyszczeń.

§ 3. 1. Działania mające na celu zwalczanie zagrożenia lub zanieczyszczenia morza prowadzone przez jego sprawcę są wykonywane w uzgodnieniu z dyrektorem urzędu morskiego i pod jego nadzorem.

2. Dyrektor urzędu morskiego, biorąc pod uwagę rodzaj i stopień zagrożenia lub zanieczyszczenia, może powierzyć prowadzenie działań, w celu ich zwalczania, morskiej służbie zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego, o której mowa w § 7 pkt 1, lub w miarę potrzeby innej jednostce organizacyjnej, o której mowa w § 13 ust. 1.

§ 4. W wypadku gdy z rodzaju i stopnia zagrożenia środowiska morskiego albo przebiegu zwalczania zanieczyszczenia na morzu wynika możliwość zanieczyszczenia brzegu morskiego lub zagrożenia życia albo zdrowia ludności w rejonie nadmorskim, dyrektor urzędu morskiego jest zobowiązany powiadomić o tym niezwłocznie właściwego wojewodę oraz wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w celu podjęcia odpowiednich działań zapobiegawczych na lądzie.

§ 5. 1. W akwenu portu i redy organizatorem i koordynatorem akcji zwalczania zanieczyszczeń jest kapitan portu, a w porcie wojennym — komendant portu.

2. Dyrektor urzędu morskiego określi sposób postępowania kapitana portu w razie zagrożenia lub zanieczyszczenia wód portowych i redy.

3. Uprawnienia dyrektora urzędu morskiego określone w ust. 2, w stosunku do komendanta portu wojennego, przysługują Dowódcy Marynarki Wojennej.

§ 6. Stosowanie do zwalczania zanieczyszczeń na polskich obszarach morskich innych metod niż mechaniczne może mieć miejsce wyłącznie za zgodą dyrektora urzędu morskiego.

Rozdział 2

Organizacja zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu

§ 7. Działania mające na celu zwalczanie zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu, z zastrzeżeniem § 3 ust. 1, wykonują:

- 1) morska służba zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego, zwana dalej „morską służbą”,
- 2) jednostki organizacyjne współdziałające, o których mowa w § 13 ust. 1.

§ 8. 1. Morską służbę tworzą:

- 1) Centrum Operacyjne Zwalczania Zanieczyszczeń Środowiska Morskiego, zwane dalej „Centrum Operacyjnym”,
- 2) specjalne statki morskie do zwalczania zanieczyszczeń,
- 3) lądowe bazy sprzętowo-magazynowe.

2. Specjalne statki morskie do zwalczania zanieczyszczeń pełnią całodobową służbę pogotowia. Statki te podnoszą flagę przewidzianą odrębnymi przepisami dla statków specjalnej służby państwowej.

3. Szczegółowe zadania i organizację Centrum Operacyjnego, a także zasady pełnienia służby pogotowia oraz zasady udostępnienia sprzętu z lądowych baz sprzętowo-magazynowych określa regulamin, o którym mowa w § 11 ust. 2 pkt 2 lit. b).

§ 9. 1. Centrum Operacyjne jest odpowiedzialne za zorganizowanie i koordynację akcji zwalczania zagrożeń lub zanieczyszczeń, w sposób zgodny z krajowym planem, o którym mowa w § 11 ust. 2 pkt 2 lit. a), z zastrzeżeniem § 5 ust. 1.

2. Przy zwalczaniu zanieczyszczeń przekraczających możliwości samodzielnego działania Centrum Operacyjne działa w porozumieniu z:

- 1) Morskim Ratowniczym Centrum Koordynacyjnym,
- 2) Krajowym Centrum Koordynacji Ratownictwa Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej,
- 3) ośrodkami informacyjnymi urzędów morskich,
- 4) innymi jednostkami organizacyjnymi ujętymi w krajowym planie, o którym mowa w § 11 ust. 2 pkt 2 lit. a).

§ 10. W wypadku konieczności wynikającej z potrzeb akcji zwalczania zanieczyszczeń Centrum Operacyjne jest upoważnione do:

- 1) żądania od jednostek organizacyjnych wymienionych w § 13 ust. 1 dostarczenia na miejsce akcji niezbędnego sprzętu, personelu bądź zespołów operacyjnych, stosownie do podpisanych porozumień, o których mowa w § 13 ust. 2 i 3,
- 2) występowania do dyrektora urzędu morskiego z wnioskiem o wezwanie do pomocy właściwych organów państw — stron Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, sporządzonej w Helsinkach dnia 22 marca 1974 r. (Dz. U. z 1980 r. Nr 18, poz. 64 i 65).

§ 11. 1. Zadania morskiej służby wykonuje przedsiębiorstwo państwowe Polskie Ratownictwo Okrętowe, zwane dalej „PRO”.

2. PRO, w zakresie, o którym mowa w ust. 1, jest zobowiązane w szczególności do:

- 1) prowadzenia działań operacyjnych mających na celu zwalczanie zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu,
- 2) opracowania:
 - a) krajowego planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego, zwanego dalej „krajowym planem”,
 - b) regulaminu morskiej służby,
 - c) planów rozwoju oraz programów inwestycyjnych morskiej służby.

3. Plany, programy i regulamin, o których mowa w ust. 2 pkt 2, wymagają uzgodnienia z dyrektorami urzędów morskich i zatwierdzenia przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej. Krajowy plan powinien być ponadto uzgodniony z właściwymi wojewodami w zakresie zwalczania zanieczyszczeń na morskich wodach wewnętrznych i w strefie brzegowej.

§ 12. 1. Krajowy plan zawiera w szczególności:

- 1) usytuowanie Centrum Operacyjnego,
- 2) określenie liczby i miejsca bazowania specjalnych statków morskich do zwalczania zanieczyszczeń oraz jednostek współdziałających,
- 3) wykaz i rozmieszczenie sił i środków, które mogą być użyte do przeprowadzania akcji w poszczególnych rejonach polskich obszarów morskich oraz na poszczególnych etapach rozwoju akcji,
- 4) sposób przeprowadzenia akcji na poszczególnych jej etapach,
- 5) zadania dla jednostek współdziałających z morską służbą.

2. Plan, o którym mowa w ust. 1, powinien być opracowany zgodnie z ustaleniami Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Morza Bałtyckiego, z uwzględnieniem analizy istniejących zagrożeń oraz aktualnych prognoz wynikających z:

- 1) rozwoju transportu morskiego, w tym ilości i charakteru transportowanych poszczególnymi trasami ładunków szkodliwych lub niebezpiecznych,
- 2) natężenia ruchu statków i ich rodzaju oraz charakteru transportowanych niebezpiecznych substancji w opakowaniach oraz utrudnień w żegludze na określonych trasach,
- 3) ilości i rodzaju ładunków przeładowywanych w portach morskich i w bazach, w tym w szczególności ładunków paliw i gazów,
- 4) charakteru prac geologicznych oraz natężenia eksploatacji zasobów mineralnych znajdujących się pod dnem morskim,
- 5) zagrożeń spowodowanych przez awarie instalacji przemysłowych albo urządzeń technicznych zlokalizowanych na morzu lub w strefie nadmorskiej,
- 6) zobowiązań międzynarodowych.

§ 13. 1. Z morską służbą współdziałają:

- 1) jednostki krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego,
- 2) statki pełniące specjalną służbę państwową,
- 3) jednostki pływające Marynarki Wojennej,
- 4) jednostki organizacyjne Straży Granicznej,
- 5) brzegowe stacje radiowe,
- 6) biura prognoz Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej,
- 7) inne jednostki organizacyjne ujęte w krajowym planie.

2. Szczegółowe zasady współpracy jednostek organizacyjnych wymienionych w ust. 1 z morską służbą oraz ustalania i pokrywania związanych z tym kosztów określają porozumienia zawarte przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z właściwymi ministrami lub innymi organami administracji publicznej.

3. PRO zawiera porozumienia operacyjne z jednostkami organizacyjnymi współpracującymi z morską służbą, z tym że w wypadku jednostek organizacyjnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1—6, zakres tych porozumień określają porozumienia wskazane w ust. 2.

§ 14. Dyrektorzy urzędów morskich opracują plany zwalczania zanieczyszczeń dla morskich wód wewnętrznych. Plany te wymagają uzgodnienia z właściwymi wojewodami i morską służbą.

§ 15. 1. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej zawiera umowę z PRO określającą zadania w zakresie organizacji i sposobu zwalczania zanieczyszczeń na morzu oraz sposób przekazywania środków finansowych na wykonanie zadań, o których mowa w § 11.

2. W wypadku, o którym mowa w § 3 ust. 2, zwrot kosztów usunięcia zanieczyszczenia i użycia środków zapobiegawczych, stosowanych po zdarzeniu powodującym zanieczyszczenie, w celu przywrócenia środowiska do stanu sprzed zanieczyszczenia, jest dokonywany na rzecz wykonawcy.

Rozdział 3

Nadzór

§ 16. 1. Nadzór nad funkcjonowaniem organizacji zwalczania zanieczyszczeń na morzu sprawują dyrektorzy urzędów morskich.

2. W ramach sprawowanego nadzoru dyrektorzy urzędów morskich są zobowiązani w szczególności do:

- 1) opracowania rocznych planów kontroli organizacji zwalczania zanieczyszczeń na morzu oraz ich realizacji,
- 2) przeprowadzania kontroli i alarmów próbnych,
- 3) ewidencjonowania wyjść w morze specjalnych statków morskich do zwalczania zanieczyszczeń.

Rozdział 4

Przepisy końcowe

§ 17. 1. PRO opracuje w terminie:

- 1) 3 miesiące od dnia wejścia w życie rozporządzenia — regulamin morskiej służby, o której mowa w § 11 ust. 2 pkt 2 lit. b),
- 2) 9 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia — krajowy plan, o którym mowa w § 11 ust. 2 pkt 2 lit. a).

2. Dyrektorzy urzędów morskich opracują, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, plany zwalczania zanieczyszczeń dla morskich wód wewnętrznych, o których mowa w § 14.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *W. Cimoszewicz*